

Džon Stivens

VATRENI LETOPIS

KNJIGE POČETKA

KNJIGA DRUGA

Prevela
Tatjana Bižić

■ Laguna ■

Naslov originala

John Stephens

THE FIRE CHRONICLE

Copyright © 2012 by John Stephens

Arijani

Translation Copyright © 2014 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

SADRŽAJ

PROLOG	* 9
PRVO POGLAVLJE	* Pismo u stablu * 11
DRUGO POGLAVLJE	* Oluja * 22
TREĆE POGLAVLJE	* Đavo iz Kastel del Montea * 32
ČETVRTO POGLAVLJE	* Doktor Hugo Algernon * 46
PETO POGLAVLJE	* Rafe * 63
ŠESTO POGLAVLJE	* Malpesa * 82
SEDMO POGLAVLJE	* I troje će postati jedno * 97
OSMO POGLAVLJE	* Divljaci * 119
DEVETO POGLAVLJE	* Led * 139
DESETO POGLAVLJE	* Kraj sveta * 157
JEDANAESTO POGLAVLJE	* Grudvanje * 172
DVANAESTO POGLAVLJE	* Put do tvrđave * 193
TRINAESTO POGLAVLJE	* Zdravo, zecu * 210
ČETRINAESTO POGLAVLJE	* Staklena bašta * 230
PETNAESTO POGLAVLJE	* Knjiga života * 246
ŠESNAESTO POGLAVLJE	* Za dobra stara vremena * 260
SEDAMNAESTO POGLAVLJE	* Talac * 271
OSAMNAESTO POGLAVLJE	* Poslednja želja Henrijete Berk * 293
DEVETNAESTO POGLAVLJE	* Bitka na padinama vulkana * 303
DVADESETO POGLAVLJE	* U srce vatre * 323
DVADESET PRVO POGLAVLJE	* Razdvajanje * 337
DVADESET DRUGO POGLAVLJE	* Među drvećem * 347
DVADESET TREĆE POGLAVLJE	* Duh * 363
DVADESET ČETVRTO POGLAVLJE	* Novo buđenje Groznog Magnusa * 373

PROLOG

Dečačić je bio malen, i nov u sirotištu, a to je značilo da je dobio najgori krevet u spavaonici, najgrbaviji, najprovaljeniji, koji je najčudnjikavije mirisao; nije to ni bio baš krevet, više pomoćni ležaj stisnut u jednom udubljenju u zidu sasvim u dnu prostorije. A kada se razlegao vrisak – dečačić nikad pre nije čuo sličan, ovaj vrisak kao da mu je prodro u same grudi i smrvio mu srce – on je poslednji od sve prepadnute, cičave dece izašao na vrata.

Pri dnu stepeništa jato dece naišlo je na gustu maglu pa je skrenulo desno i odjurilo niz hodnik. Dečačić je taman hteo da pođe za njima kad su iz magle, odmah za petama deci u begu, iskrisle dve prilike zaodenute u crno, usplamtelih žutih očiju. Obe su držale po dug, iskrzan mač i zaudarale su na trulež.

Dečačić je sačekao da prođu, pa onda pobegao na suprotnu stranu.

Trčao je naslepo, grlo mu se bilo stisnulo od straha, i znao je samo da mora nekako da umakne, da se sakrije. Onda se, nekako, našao u direktorovoj kancelariji, a u hodniku su se čuli glasovi. Šmugnuo je ispod stola i privukao noge uz telo.

Vrata su se s treskom otvorila; svetlo je blesnulo. Par zelenih papuča pojavio mu se na vidiku, idući unatraške, a

zatim je čuo direktora sirotišta, čoveka tupavog i nasilnog, kako preklinje:

„Mol... molim vas, nemojte da me povredite...“

Progovorio je drugi čovek, čudnim glasom, hladnim i pevušavim: „Hajde, hajde, zašto bih ja uradio tako nešto? Samo sam došao po troje dece.“

„Onda ih uzmite! Uzmite troje! Uzmite ih desetero! Samo nemojte da me povredite!“

Drugi čovek koraknu bliže, a pod zastenja pod njegovom težinom.

„Vrlo velikodušno, zaista. Samo, to je troje vrlo posebne dece, ta deca koju ja tražim. Dve sestrice i brat. Odazivaju se na ljupka imena Kejt, Ema i Majkl.“

„Oni nisu... ali... ali oni nisu više ovde. Poslali smo ih odavde! Pre više od godinu dana...“

Začulo se pridavljeno grgotanje i dečaćić vide kako su se noge u papučama mlatarajući podigle u vazduh. Glas onog drugog čoveka bio je sasvim miran, u njemu se nije čuo ni tračak naprezanja.

„Kuda ste ih poslali? Gde da ih nađem?“

Dečaćić je rukama pritisnuo uši, ali ipak je čuo zvuke gušenja, ipak je čuo pevušavi, smrtonosni glas: „Gde su deca...?“

PRVO POGLAVLJE

Pismo u stablu

Kejt je završila pismo, zapečatila koverat i ubacila ga u šuplje stablo jednog starog drveta.

Doći će on, govorila je sebi.

Pisala mu je o svom snu, iz kog se naglo trzala svake noći te nedelje. Svaki put je ležala u mraku, sva u hladnom znoju, i čekala da srce prestane da joj lupa, osećajući olakšanje jer se Ema pored nje nije probudila, jer je to bio samo san.

Osim što nije bio san; Kejt je to znala.

Doći će, ponavljala je sebi. Kad bude pročitao, doći će.

Taj dan je bio topao i vlažan, pa je Kejt na sebi imala laganu letnju haljinu i popravljane kožne sandale. Kosa joj je bila pokupljena i vezana pozadi gumicom, iako je nekoliko nemirnih pramenova padalo po licu i vratu. Kejt je sad imala petnaest godina i porasla je u odnosu na prošlu godinu. U svakom drugom smislu, naizgled se nije promenila. Tamnoplave kose, očiju boje lešnika, ostavljala je na svakoga ko bi je sreo utisak vrlo lepe devojčice. Samo taj namernik ne bi trebalo pobliže da zagleda brižne bore koje su joj se usecale u čelo, napete ruke i ramena, nokte izgrizene do krvi.

U tom pogledu, zaista, ništa se nije promenilo.

Kejt se nije odmicala od drveta, stajala je tu odsutno se igrajući zlatnim medaljonom koji je nosila oko vrata.

Pre više od deset godina roditelji su Kejt i njenog mlađeg brata i sestricu poslali od sebe. Deca su odrastala u jednom sirotištu za drugim, od kojih je malo koje bilo prijatno i čisto i pod nadzorom dobrih ljudi – većinom nisu bila naročito prijatna, a odrasli koji su ih vodili nisu bili naročito dobri. Deci nije bilo rečeno zašto su ih roditelji poslali od sebe niti kada će se vratiti po njih, ali da se na kraju hoće vratiti, da će čitava porodica jednom opet biti na okupu, u to deca nikada nisu sumnjala.

Kejtina je dužnost bila da pazi na brata i sestricu. Dala je to obećanje kad joj je majka došla u sobu one božićne noći pre toliko vremena. Kejt je još jasno videla tu sliku: majka se naginje nad njom, zakopčava zlatni medaljon oko njenog malenog vratića dok joj ona obećava da će čuvati i štiti Majkla i Emu.

Godinu za godinom, u jednom sirotištu za drugim, čak i kad su bili suočeni s nezamislivim opasnostima i neprijateljima, Kejt je držala reč.

Samo, ako doktor Pim ne dođe, kako da ih zaštititi sada?

Doći će on, govorila je sebi. Nije on nas napustio.

Ako je tako, rekao je glas u njenoj glavi, zašto vas je onda poslao ovamo?

Kejt nije uspela da se savlada, okrenula se i pogledala nizbrdo. Dole su se između drveća videli načeti zidovi od cigle i tornjići Doma za beznadežnu i nepopravljivu siročad „Edgar Alan Po“.

U njenu odbranu treba reći da je Kejt preispitivala odluku doktora Pima da vrati Majkla, Emu i nju u Baltimor samo onda kad se zaista osećala bespomoćno ili kad je bila vrlo umorna. Znala je da ih on nije stvarno napustio, ali ipak je

ostajala činjenica: od svih domova za siročad u kojima su deca živela – jedan je bio nešto kao postrojenje za obradu otpadnih voda; drugi je stalno pravio zvuke kao da ječi i u njemu je svaki čas izbijao požar – Dom za beznadežnu i nepopravljivu siročad „Edgar Alan Po“ bio je najgori. U sobama je zimi bilo ledeno, a leti vrelo; voda je bila smeđa i grumuljičava; podovi su šljiskali i curili; kroz tavanicu je točurilo; unutra su živle zavađene bande poludivljih mačaka...

I kao da sve to nije bilo dovoljno, bila je tu i gospođica Kramli, direktorka sirotišta koja je bila sva grudvasta i koja je mrzela Kejt i njenog brata i sestru. Prošlog Božića gospođica Kramli je mislila da se konačno otarasila te dece i nije bila ni najmanje zadovoljna kad su joj se posle nedelju dana opet pojavila pred vratima, s porukom doktora Pima da je sirotište u Kembridž Folsu zatvoreno zbog „najezde kornjača“ i ako gospođica Kramli nema ništa protiv, neka pripazi na decu dok se taj problem ne reši.

Gospođica Kramli je, naravno, imala nešto protiv, ali kad je pokušala da pozove doktora Pima i obavesti ga kako ni pod kojim okolnostima ne može da prihvati decu pa ih zato vraća prvim vozom, otkrila je da su svi podaci koje joj je doktor Pim prethodno dao (telefonski broj sirotišta, adresa i uputstva, lična svedočanstva srećne i dobro hranjene dece) nestali iz njene arhive. Na telefonskim informacijama nisu imali zabeležen takav broj. Zapravo, koliko god da je kopala, gospođica Kramli nije uspevala da pronađe nikakav dokaz da mesto po imenu Kembridž Fols zaista postoji. Na kraju je bila primorana da se preda, ali je decu obavestila da nisu dobrodošla i koristila je svaku priliku da ih u hodniku ili kafeteriji pritera uza zid i zasipa pitanjima bockajući ih pritom debeljuškastim prstom.

„Gde je tačno taj Kembridž Fols?“ – *boc* – „Zašto ja ne mogu da ga nađem ni na jednoj karti?“ – *boc* – „Ko je uopšte taj doktor Pim?“ – *boc, boc* – „Je li on zapravo doktor?“ – *boc, boc, boc* – „Šta se tamo desilo? Znam ja da se tu zbiva nešto mutno! Odgovarajte!“ – *boc, boc, boc, štip, uvrt, uvrt*.

Ozlojeđena pošto ju je gospođica Kramli već treći put te nedelje počupala za kosu, Ema je predložila da joj ispričaju istinu: da je doktor Stanislaus Pim čarobnjak, da ona ne može da nađe Kembridž Fols na karti zato što je to mesto deo čarobnog sveta pa je stoga skriveno od normalnih (ili, u njenom slučaju, podnormalnih) ljudskih bića, a što se tiče onoga što se tamo dogodilo, da su njih troje pronašli jednu staru knjigu u zelenom kožnom povezu koja ih je prenela unazad kroz vreme, da su se sreli s patuljcima i čudovištima, da su se borili sa zlom vešticom, spasli čitav jedan gradić i da su, s koje god strane da se pogleda, oni zapravo heroji. Čak i Majkl.

„Hvala ti“, odgovorio joj je zajedljivo Majkl.

„Nema na čemu.“

„U svakom slučaju, ne možemo to da joj kažemo. Mislila bi da smo poludeli.“

„Pa šta?“, odsekla je Ema. „Radije bih da budem u ludari nego na ovom mestu.“

Na kraju ih je ipak Kejt naterala da se drže stare priče. Kembridž Fols je najobičnije mesto, doktor Pim je najobičniji čovek, i nikada se ništa ni najmanje neobično nije dogodilo. „Moramo da imamo poverenja u doktora Pima.“

Na kraju krajeva, mislila je Kejt, šta im drugo i preostaje?

Uzbrdo su plovili slabašni dašci muzike podsećajući Kejt da je danas zabava gospođice Kramli, a kad je pogledala dole između drveća, videla je veliki žuti šator podignut na travnjaku ispred sirotišta. Prethodne dve nedelje sva deca iz sirotišta

radila su bez predaha, plevila korov, posipala stazice, prala prozore, potkresivala živu ogradu, iznosila đubre, sakupljala mrtve životinje koje su se zavukle u sirotište da tu uginu, i sve to radi te zabave na koju niko od njih nije pozvan.

„Nemoj da sam vas uhvatila kako piljite kroz prozore u moje goste!“, pripretila je za doručkom gospođica Kramli deci. „Gospodin Hartvel Viks nema nikakve želje da gleda vašu musava lica pritisnuta uz staklo.“

Gospodin Hartvel Viks bio je predsednik Istorijskog društva Merilenda, a zabava je priređivana u njegovu čast. Društvo je jednom nedeljno organizovalo obilaske autobusom „istorijski značajnih zdanja“ u oblasti Baltimora, a kako je Dom za beznadežnu i nepopravljivu siročad bio oružarnica u nekom davnašnjem ratu, gospođica Kramli je rešila da postigne da i on bude dodat na spisak. Onda bi mogla – gospođica Kramli je to saznala iz pouzdanog izvora – da naplaćuje zlosrećnim turistima deset dolara po glavi za povlasticu da protumaraju oko sirotišta.

„Ako mi ijedno od vas nešto zabrlja“ – dok je to govorila, posebno se postarala da mračnim pogledom prostreli Kejt i njenog brata i sestru – „pa, ionako mi stalno stižu pozivi od ljudi kojima su potrebna deca za opasne naučne eksperimente na koje neće da protraće nekog dobrog psa; bez po muke bih mogla da im javim imena nekoliko dobrovoljaca!“

Gosti su sad počinjali da pristižu i Kejt je gledala kako se muškarci u teget sakoima i belim pantalonama i žene u haljinama pastelnih i krem nijansi pojavljuju uz bočnu stranu sirotišta, pa žure da se zaklone u hladu ispod šatora. Zapravo, gledala je samo s pola pažnje. Ponovo je razmišljala o svom snu. Čula je vrištanje, videla žutooke prilike kako dolaze kroz maglu, čula muški glas kako izgovara njeno ime, imena

njenog brata i sestre. Je li se to što je sanjala već dogodilo ili tek treba da se dogodi? Koliko vremena njih troje još imaju?

Imala je ona poverenja u doktora Pima; zaista jeste. Samo je bila uplašena.

„Eto, opet je to uradila!“

Kejt se okrenula i ugledala svog brata Majkla kako zadu- van dolazi uzbrdo. Bio je sav zajapuren i oznojen, a naočari su mu skliznule navrh nosa. Preko grudi je prebacio odrpanu platnenu torbu, tako da mu se oslanjala o kuk.

Kejt se natera da mu se osmehne.

„Šta je sad uradila?“

„Uvalila se u nevolje“, rekao je Majkl s teatralnim ogorče- njem. „Gospođica Kramli ju je uhvatila kako krade sladoled namenjen za zabavu. Pomislio sam da će je srce udariti. Gospođicu Kramli, ne Emu.“

„U redu.“

„I to je sve? Nisi ljuta?“ Majkl je popravio naočari i namr- štio se. „Kejt, znaš da nas je doktor Pim poslao ovamo da se sakrijemo. Kako da se držimo neprimetno kad se Ema stalno uvaljuje u nevolje?“

Kejt uzdahnu. Sve je ovo čula već i pre.

„Mora da nauči da se ponaša odgovornije“, terao je dalje Majkl. „Da se služi glavom. Ne mogu ni da zamislim da sam ja bio tako neozbiljan kad sam imao toliko godina kao sad ona.“

Rekao je to kao da govori o nekom davno prošlom vremenu.

„Lepo“, reče Kejt, „razgovaraću s njom.“

Majkl s odobravanjem klimnu glavom. „Nadao sam se da ćeš to reći. Imam jedan savršen citat. Možda možeš negde da ga provučesh. Samo trenutak...“ Zavukao je ruku u torbu, a Kejt je i ne gledajući znala da vadi *Patuljački omnibus*. Kao što se ona čvrsto držala za svoj medaljon, tako je Majkl kao najveće blago čuvao tu knjižicu u kožnom povezu. One noći

kad su odvedeni od roditelja, njihov otac je tu knjigu zavukao sinu među pokrivače i Majkl ju je, dok su godine proticale, čitao i iščitavao desetinama puta. Kejt je znala da je to nje- gov način da sačuva bliskost s ocem, koga se jedva i sećao. Takođe je pritom stekao i duboko divljenje prema svemu patuljačkom, što im je zgodno došlo u Kembridž Folsu, kad su pomogli patuljačkom kralju da dođe do svog prestola. Za tu uslugu kralj Robi Maklor dao je Majklu srebrnu značku i naimenovao ga kraljevskim čuvarom svih patuljačkih običaja i istorije. Više puta su Kejt i Ema naišle na Majkla gde se, sa srebrnom značkom prikačenom na grudi, gleda u ogledalu zauzimajući smešne poze. Kejt je opomenula Emu da ga ne zadirkuje zbog toga.

„Pravo da ti kažem“, rekla joj je Ema, „to bi bilo previše lako.“

„Ma gde li je samo...“ *Omnibus* je po obliku i veličini bio kao crkveni molitvenik, a korice od crne kože bile su mu izlizane i iskrzane. Majkl je prelistavao stranice. „Joj, evo one priče o dva vilenjačka princa koja su povelu rat oko toga koji od njih ima sjajniju kosu. To toliko liči na njih. Da sam ja vilenjak, mislim da bih umro od sramote.“

Majkl uopšte nije imao neko naročito mišljenje o vilenjacima.

„Evo nas! To je nešto što je rekao kralj Ubiša Ubimor – to mu je pravo ime, Ubiša Ubimor, nije nadimak zato što je stalno ubijao, iako jeste. Evo šta kaže: 'Veliki vođa ne živi u svom srcu, nego u glavi.'“ Majkl je sklopio knjigu i osmehnuo se. „Glava, ne srce. To je ključ. To Ema mora da nauči. Da, gospodine moj.“

Pošto je tako izložio svoje razloge, Majkl je ponovo name- stio naočari na nosu i čekao da mu sestra odgovori.

Majkl je bio skoro godinu dana stariji od Eme. Skoro, ali ipak ne celu godinu, tako da su po nekoliko nedelja godišnje njih dvoje zvanično imali isto godina. Majkl je svake godine

zbog toga pomalo ludeo. Kao srednje dete čvrsto se držao za svoju mrvicu prvenstva. To što su ljudi često mislili da su Ema i on blizanci samo mu je još dodatno otežavalo stanje. Njih dvoje su imali istu kestenjastu kosu, tamne oči, oboje su bili sitni i mršuljavi. Kejt je znala da Majkl živi u strahu od mogućnosti da će Ema naglo izrasti pre njega. Zapravo, neko vreme je primećivala kako se Majkl trudi da se drži koliko god može uspravnije i ukočenije, valjda u nadi da će izgledati viši, ali Ema ga je stalno pitala ide li mu se u kupatilo, pa je zato konačno prestao s tim.

Za pet dana će mu biti trinaest godina. Kejt je znala da Majkl ne može da dočeka taj dan. A kad smo već kod toga, i ona sama ga je jedva čekala.

„Hvala ti, zapamtiću to.“

Zadovoljno je klimnuo glavom. „Šta si to pisala doktoru Pimu? Video sam da si stavila pismo u stablo.“

Tako su se njih troje obraćali čarobnjaku. Pisma ostavljena u šupljini debla stići će do njega neodložno, ili je bar deci dato takvo uverenje. Pošto od čarobnjaka nikakvog glasa nisu čuli još otkako su došli u Baltimor, Kejt se pitala da nisu sve poruke koje je ubacila u stablo i dalje tamo, nepročitane. Slegnula je ramenima. „Samo sam ga pitala koliko ćemo još dugo biti ovde.“

„Prošlo je skoro osam meseci.“

„Znam.“

„Sedam meseci i dvadeset tri dana, da budemo sasvim tačni.“

Sedam meseci i dvadeset tri dana, mislila je Kejt, i odjednom se setila kako se probudila na Božić ujutru, pošto su se tek bili vratili u sadašnjost, i kako joj je rečeno da su doktor Pim i Gabrijel otišli te noći, da u Kembridž Folsu nije više bezbedno i da su njih troje poslali nazad u Baltimor.

Jednim svojim delom Kejt nije bila iznenađena. Noć pre toga, sama na veštičinom brodu, naučila je dovoljno da joj bude jasno kako njihova pustolovina ni izdaleka nije okončana. Okupila je Majkla i Emu u biblioteci starog zdanja i pokušala da im objasni situaciju, podsećajući ih da je *Atlas*, smaragdnozeleno knjiga koja im je omogućila da se kreću kroz vreme, samo jedna od tri legendarne Knjige početka.

„Ispostavilo se da postoji jedno proročanstvo. Trebalo bi da troje dece pronade sve tri knjige. Svi misle da smo mi ta deca. Zato će nas tražiti.“

„Ko će nas tražiti?“, pitala je Ema, i dalje uznemirena jer je njen prijatelj Gabrijel otišao a da joj uopšte nije rekao. „Glupa veštica je mrtva! Njen glupi brod je pao niz vodopad!“

Tada im je Kejt ispričala kako je grofica u poslednjem trenutku umakla s broda, kako je u potaji čekala petnaest godina i kako ju je napala kad su se vratili u sadašnjost, ali je Kejt onda iskoristila *Atlas* da je odvede daleko u prošlost i da je tamo ostavi.

„Znači bila sam u pravu“, rekla je Ema. „Mrtva je. Ili isto kao i da jeste.“

„Da, ali nije ona naš razlog za brigu.“

Ispričala im je o grofičinom gospodaru Groznom Magnusu. Opisala im je violinu koja je najavljivala njegov dolazak, ispričala im kako je preuzeo grofičino telo i kako je, izgleda, njegova moć ulivala strahopoštovanje čak i doktoru Pimu. Groznom Magnusu su potrebni, objasnila im je, jer jedino preko njih troje može da pronade knjige.

Pored prozora biblioteke promicao je sneg, svet je napolju bio beo i tih. Kejt je morala da se prisili da nastavi.

„Ima još nešto. Proteklih deset godina, sve ovo vreme dok smo išli od jednog do drugog sirotišta, Grozni Magnusu

je držao našu mamu i našeg tatu kao zarobljenike. Na nama je da ih oslobodimo, ali za to će nam trebati knjige.“

Sutradan su deca spakovala ono malo stvari što su imala, Kejt je ugurala *Atlas* duboko u svoju torbu, pa su se vratili u Baltimor.

Dok je sad stajala na padini brežuljka, dok joj je teška toplota poznog leta ležala na koži, Kejt je razmišljala o *Atlasu*. Pred kraj njihove avanture u Kembridž Folsu ona je već bila naučila da po svojoj volji raspolaže magijom te knjige. Znala je da može izvesti da ona prenese nju, Majkla i Emu kroz vreme i prostor.

I ako doktor Pim ne dođe, govorila je sebi, *ipak mogu da ih spasem*.

„Hej, zamalo da zaboravim. Jesi li čula šta je bilo u Svetom Anselmu?“

Kejt naglo okrenu glavu. „Šta?“

„Čuo sam neke klince kako pričaju o tome. Nekakva banda ili nešto tako upala je sinoć tamo. Kažu da je gospodin Svotli – sećaš ga se? – kažu da je ubijen. Hej – šta ti je?“

Kejt je drhtala. U Domu Svetog Anselma njih troje su živeli pre nego što su prvi put došli u Baltimor. Takođe je to bilo sirotište koje je sinoć sanjala.

„Majkle...“ Borila se da joj glas ostane miran. „...na tebe mogu da se oslonim, je li tako?“

„Kako to misliš?“

„Ako ja ne bih bila ovde, mogla bih da se oslonim na tebe da paziš na Emu. Da budeš strpljiv s njom. Da joj budeš vođa.“

„Kejt...“

„Samo mi obećaj. Molim te.“

Zavladala je duga ćutnja. Onda Majkl reče: „Naravno.“

Kejt je zaustila da mu ispriča o svom snu, da mu kaže za sve svoje snove, ne samo za ono što je sanjala te nedelje, ali

tada vide da Majkl ne gleda u nju, nego nekud između drveća. Pratila je njegov pogled.

Čitavog leta kiša gotovo nijednom nije pala, dan za danom svitao je bez oblaka, ali sad su se na horizontu bili nagomilali tmasti, gusti oblaci. Kretali su se; valjali su se prema deci postajući svake sekunde sve veći i mračniji. Kejt je izgledalo kao da se ogromna tamna zavesa navlači preko neba.

„Moramo da nađemo Emu“, rekla je.

DRUGO POGLAVLJE

Oluja

Kejt i Majkl se sjuriše između drveća do asfaltiranog domskog igrališta. S njihove leve strane, ispod žutog šatora i vedrog plavog neba, zabava gospođice Kramli neometano se nastavljala. S desne strane, crni oblaci brzo su se približavali.

Majkl stade.

„Šta to radiš?“, grozničavo ga je pitala Kejt. „Moramo...“

„Ema! Zaključana je u kancelariji gospođice Kramli! Zato što je krala sladoled! Trebaju nam ključevi!“

Kejt ga je gledala, a mozak joj je strelovito radio. Neprijatelji su ih našli, u to nije sumnjala. Sad samo *Atlas* može da ih spase, ali *Atlas* je skriven...

„Možeš li da ih se domogneš? Ako ja odem po *Atlas*, možeš li ti da dobaviš ključeve?“

Majkl je izgledao kao skamenjen u mestu, sva samouverenost od malopre kao da ga je napustila.

„Majkle!“

„D... da“, zamucao je, „mogu da ih uzmem.“

„Onda ćemo se sresti ispred njene kancelarije! Požuri!“

Kejt se okrenula i otrčala u sirotište.

Kad je upala na vrata, ona vide ostalu decu kako su se nagurala oko prozora, zapanjeno uzdišući dok su se oblaci valjali ka njima. Nije se pomučila da ih opominje da se sklone. Čim njen brat i sestra i ona budu otišli, ostala deca biće bezbedna. Kejt je protrčala hodnikom do podrumskih stepenica, niz koje se stuštila preskačući sve po tri. Prvo što je uradila pošto su se vratili u Dom za beznadežnu i nepopravljivu siročad „Edgar Alan Po“ bilo je da umota *Atlas* u dve debele i čvrste plastične kese i odšunja se s njim u podrum, gde je, dok su joj Majkl i Ema držali stražu, kašikom iz kafeterije izglavila tri klimave cigle iz zida iza peći i sakrila *Atlas* u napravljenu rupu.

U podrumu nije bilo nikoga. Kejt je izvadila okrnjenu kašiku ispod peći i latila se da izglavi cigle. Najpre je Kejt redovno noću silazila ovamo da proveri da neko nije dirao *Atlas*, ali sad su već prošli meseci otkako je navratila poslednji put. Istinu govoreći, Kejt je gde god bila jasno osećala *Atlas*. Bila je skopčana s knjigom, ona je sad bila deo nje. Kad je spustila i poslednju ciglu na pod i izvukla teški paketić umotan u debeli najlon, ruke su joj drhtale od uzbuđenja.

Ispod šatora se okupilo otprilike četrdesetoro ljudi, a ten im se na svetlosti pod žutim platnom žuteo kao da svi imaju malariju. Muškarci su bili u plavim sakoima sa zlatnim dugmetima i svi su na džepiću na grudima imali našivenu istovetnu crvenu kornjaču. Među ženama su preovlađivale duge, bezoblične letnje haljine i šeširi širokog oboda, svi u različitim stadijumima cvetnog bujanja. Na stolu su bili postavljeni tanjiri s nekakvim pihlijastim žutim kolačem i činije s rastopljenim sladoledom. Drugi sto je nudio bokale s

ledenim čajem i limunadom. U ćošku je tromo svirao kvartet znojavih gudača u smokinzima.

Majkl je u gužvi odmah opazio gospođicu Kramli. Direktorka sirotišta bila je u haljini boje žumanceta i razgovarala je s nekom ženom čiji je vrat bio najduži i najtanji od svih koje je Majkl u životu video, tako da joj je glava izgledala kao nasadena na vrh rezanca, i s nekim niskim čovekom koji je izgledao kao da je sav od testa. Ruke su mu bile testaste, obrazi su mu bili testasti, čak je i na zatiljku imao debele valjuške kože, bele i nadošle, kao da mu treba samo pola sata u pećnici pa će biti lepo pečen i spreman za serviranje. Čovek je glasno govorio i mahao viljuškom, a po tome kako je gospođica Kramli upijala svaku njegovu reč, Majkl je zaključio da to mora biti gospodin Hartvel Viks, predsednik Istorijskog društva, u punoj svojoj testastoj pojavi.

„Reinscenacija!“, objavio je on vrteći viljuškom po vazduhu. „Reinscenacija, draga moja gospođice Krami...“

„Kramli“, ispravila ga je upravnica sirotišta.

„...tako se istorija prodaje širokim masama! Ako hoćete da učestvujete u autobuskim obilascima, treba vam reinscenacija istorije, i to visoke klase!“

„Da, upravo tako“, zagugutala je žena s vratom kao rezanac, na kome joj se glava njihala tamo-ovamo.

„Re-šta?“, primakla se bliže gospođica Kramli. „Ne razumem vas.“

Majkl je prišao iza njih troje, nervozno premeštajući šaku stisnutu oko naramenice torbe. Kako da je nagovori da mu da ključ svoje kancelarije? Da li da joj kaže da je izbio požar? Ili poplava? Morao je nešto brzo da smisli.

„Reinscenacija! Odaberete jedan istorijski događaj pa ga odglumite! Napravite malu predstavu! Evo ovo vaše mesto ovde“ – čovek je mahnuo viljuškom prema sirotištu i hitnuo

parčence kolača pravo na šesir jednoj ženi u blizini – „kakav istorijski značaj ono ima? Ha? Šta se tu zbiva?“

„Pa, sagrađeno je 1845...“

„Dosadno! Već mi se spava!“

„Onda je služilo kao oružnica za vreme Građanskog rata...“

„Bolje, bolje. Samo nastavite, Krami! To je već prava stvar!“

„I onda su ga napale snage Konfederacije!“

„Aha! Eto nama premije na lutriji!“

„O, da!“ Majkl je jasno video da se gospođica Kramli sad već zagreva za temu, graške znoja napravile su joj iznad gornje usne svetlucavi brk. „Nećete verovati, te životinje su gađale iz topova severnu kulu! Tamo sam smestila svoju kancelariju! Zamislite samo da sam bila u njoj!“

Nije objasnila kako bi to bilo moguće.

Majkl je osetio dah hladnog povetarca kako mu je okrznuo zatiljak. Oluja dolazi. Kejt je sad već uzela *Atlas*. Majklu je isticalo vreme...

„Savršeno!“ Gospodin Hartvel Viks je čučnuo i ispružio krofnaste ruke ispred sebe. „Sad to jasno vidim! Bitka za sirotište! Bezdušni pobunjenici! Tutnjava topova! *Buum! Buum!* Mrtvi siročići rasuti po zemlji kao konfete! Prikažite to kao predstavu, Krami...“

„Kramli, molim vas. Tada to nije bilo sirotište...“

„Nemojte da dopustite da takve sitnice pokvare dobru predstavu! Napravite predstavu o toj bici i stavljamo vas u obilazak! Imam konfederacijske uniforme. Mogu da vam napravim dogovor za topove. Vi treba da pribavite samo mrtve siročiće!“

„Da, upravo tako“, zakvocala je žena s vratom kao rezanac.

„Ne prave mrtve siročiće, naravno. Nismo divljaci.“

„Gospođice Kramli“, rekao je Majkl.

Upravnica sirotišta nije ga čula. Misli su joj lutale kroz prizore tobožnjeg pokolja i autobuse pune dolara koji će joj uskoro pristizati na prag.

„Gospodine Vikse“ – gramzivo je protrljala ruke – „zar vam se ne čini da je deset dolara po posetiocu malo jeftino? Zar ne bi cena od dvanaest dolara bolje odgovarala...“

„Dvanaest? Ha!“ Testasti čovek ju je bocnuo viljuškom u stomak i primorao je da se zakikoće. „Nezasiti smo, je li? U redu dakle...“

„*Gospođice Kramli!*“

Razgovor oko njih se prekide. Majkl je video kako se gospođica Kramli ukrutila. Žena s vratom kao špageta piljila je odozgo u njega, a njen savijeni vrat obrazovao je izvrnuto slovo U.

„Krami“, otegnuto reče gospodin Viks, „mislim da imate dobrovoljca za mrtvo siroče.“

Gospođica Kramli polako se okrenula. Osmeh joj je ostao zamrznut na licu, ali oči su odavale bes koji je plamteo u njoj. Rekla je, samo umereno pridavljenim glasom: „Da, dušo?“

„Trebaju mi ključevi od vaše kancelarije“, rekao je Majkl nervozno nameštajući naočari. „Desiće se... nešto vrlo loše.“

Na kraju je to bilo najbolje što je uspeo da smisli.

„Jeste li vi čuli ovo?“, povikao je gospodin Viks ostalim zvanicama na zabavi. „Nešto vrlo loše! Šta na primer, dečko? Misliš da će nas jušnjaci ponovo napasti? Boga mu, baš bih voleo da hoće! Pokazao bih ja tim poganim pobunjenicima boga njihovog! Ha! Evo ovako!“ Bocnuo je viljuškom jednog prastarog starca koji se oslanjao na štake i dreknuo: „Vraćajte se na Jug!“ Starac je zašepesao odmičući se od njega.

Gospođica Kramli prinela je lice do Majklovog spuštajući glas tako da samo on može da je čuje.

„Slušaj me, čudovište malo, ovog časa da si se okrenuo i vratio tamo unutra. Jesi li me čuo?“

„Ne, vi ne shvatate...“

„Rekoh, okreći nazad!“ Obračala mu se siktavim šapatom i zasipala ga kapljicama pljuvačke. „Ako nećeš da i tebe snađe isto što i tvoju sestru lopužu!“

Odjednom šesir odlete s glave nekoj ženi i otkotrlja se preko travnjaka, a za njim prhnuše salвете, uredno naslagane na stolu, najpre po jedna, a zatim po dve i po tri, i konačno sve u jednom ogromnom lepršavom jatuu, kao uzletele ptice.

„Da vam kažem, Krami“ – gospodin Hartvel Viks pokazivao je krofnastim prstom – „oni tamo oblaci izgledaju baš gadno.“

Sve zvanice se okrenuše da pogledaju upravo u trenutku kad je nadolazeća plima crnih oblaka izbrisala sunce. Kao da je u jednom jedinom trenu pala noć. Svi uglas uzdahnuše, a Majklu se srce steže kad je video kako oblaci nadolaze sve viši i viši, kao nekakav silan mračni talas. Onda je osetio oštar miris ozona i video je kako sivi zid kiše nadolazi preko igrališta ka njima, gutajući sve pred sobom. Gospodin Hartvel Viks, strah i trepet konfederacijske vojske, zavika: „Spasavaj se ko može!“, i čitava zabava rasu se u opšti haos. Kiša zasu šator. Majkla je neko oborio na zemlju i dok se mučio da ustane, čuo je direktorku sirotišta kako viče: „To je samo pljusak! Ispadaće se pa proći! Imam italijanski sladoled!“ Gosti su, međutim, jurili preko natopljenog travnjaka posutog desetinama šešira za sunce i niko nije na nju obraćao ni najmanje pažnje.

Majkl je taman uspeo da se osovi na noge, kad ga neko ščepa za mišicu i naglo okrenu.

„Za sve si ovo ti kriv!“ Kosa gospođice Kramli bila je potpuno mokra i umršena. Potočići zelene maskare curili su joj niz lice. Njeni gosti su se razbežali. Pobegli su čak i

muzičari, čvrsto stiskajući svoje instrumente. „Ne znam kako, ali znam da si ti kriv!“

Majkl je pomislio kako je bar ovog puta gospođica Kramli potpuno u pravu. Pre nego što je ijedno od njih stiglo da izgovori još neku reč, snažan nalet vetra zahuja preko travnjaka i šator se otrže od kočica i uzdiže u vazduh kao divovsko žuto jedro. U panici, gospođica Kramli pusti Majkla i zgrabi jedno otrgnuto uže. Smesta bi podignuta sa zemlje i ponesena, pri čemu je tu i tamo nezgodno odskakivala, sve dok na kraju nije pustila konopac i pručila se potrbuške u jednu lokvu.

Istog trena Majkl joj pritrča.

„Pomozi mi da ustanem!“ naredila mu je gospođica Kramli. Bila je sva blatnjava, izgubila je obe cipele i pocepala haljinu. „Pomozi mi da ustanem, zlikovče nijedan!“

„Izvinite zbog ovoga“, reče joj Majkl. „Stvarno mi je žao.“ Pa zavuče ruku u njen džep i izvadi ključeve.

Krici gospođice Kramli „Lopov! Lopov!“ pratili su ga sve do ulaza u sirotište.

Unutra je vladala sveopšta gungula. Deca su trčala po mraku, ushićeno čičeći zbog podivljalog vremena.

„Majkle!“ Kejt je iskrsnula iz gužve, zadihana, razrogačeni oči; čvrsto je stezala *Atlas* uz grudi i nije marila hoće li ga neko videti.

„Jesi li uspeo da uzmeš...“

„Jesam!“

Upravo tada, kad je Majkl podigao alku s ključevima da joj pokaže, čuli su prvi vrisak. Prolomio se spolja, još uvek s izvesne udaljenosti, ali prosekao je sebi put kroz kišu i vetar i u mestu ukipio svu decu u holu sirotišta. Majkl je pogledao u sestru; oboje su znali šta je stvorilo taj zvuk: *morum kadi* – kričavac – jedno od onih smrdljivih, poluživih stvorenja s

kojima su se borili u Kembridž Folsu. Dok se taj krik razlegao kroz sirotište, Majkl je osetio kako ga guši poznata panika.

Ovo se stvarno dešava, mislio je. *Pronašli su nas*.

Vrisak je zamro. Deca u holu vraćala su se u život, ali strah ih je spopao, pa su se držala jedno za drugo i plakala. Kejt zgrabi ključeve Majklu iz ruke i otrča hodnikom dovikujući mu da dođe s njom.

Kancelarija gospođice Kramli bila je u severnoj kuli, na vrhu jednog stepeništa koje je vijugalo strmo kao zavoji na otvaraču za boce. Majkl i Kejt trčali su uz njega po mraku. Uskoro su iznad čuli Emu kako lupa pesnicama u vrata kancelarije i viče: „Puštajte me napolje! Puštajte me napolje! Upomoć, ljudi!“

„Ema!“ povika Kejt. „To smo mi! Evo nas!“

Napipala je ključaonicu i jedan časak zatim vrata su se otvorila i Ema, najmlađa u porodici, njihova sestrice, našla se u Kejtinom zagrljaju.

„Jesi li dobro?“ pitala je Kejt. „Nisi povređena?“

„Dobro sam! Ali jeste li čuli tu dernjavu?“

„Znam.“ Kejt je ušla u kancelariju i mahnula rukom Majklu da uđe za njom i zatvori vrata.

Kancelarija gospođice Kramli bila je mala okrugla prostorija s četiri prozora raspoređena na ravnomernim rastojanjima od vrata. Unutra je bio pisaci sto, dve stolice, čelični ormarić za dokumenta i, prislonjen uza zid, oguljeni drveni ormar.

„Kejt!“

Ema je stajala uz jedan prozor; Majkl i Kejt su pojurili ka njoj kad je munja zatreperila preko neba. Daleko dole ispod njih tri prilike iskrsnule su iz šume i prelazile su preko asfaltiranog dvorišta prema sirotištu. Deca su prepoznala istrzani hod kričavaca. Sva tri stvorenja držala su isukane mačeve.

Kejt brzo izloži svoj plan. *Atlas* će ih odneti u Kembridž Fols. Ako oni odu, ostala deca u sirotištu biće bezbedna.

„Požurite“, kazala je Kejt. „Uхватите...“

Tog trenutka prozor se rasprsnu, kroz njega se pruži natrula sivozelena ruka i zgrabi Kejt za ruku. Ema vrisnu i uhvati Kejt za drugu ruku, u kojoj je držala *Atlas*. Majkl je kroz polomljeni prozor video crnu priliku kričavca koji se držao za zid kule.

„Majkle!“, povikala je Ema. „Pomozi mi!“

Majkl je priskočio, obgrlio Kejt oko struka i počeo da je vuče od prozora. Kiša je u naletima nadirala u kancelariju. Na trenutak je Majkl pomislio da nešto postižu; onda je pogledao i video da stvorenje i dalje drži Kejt za ruku i da je počelo da se uvlači u prostoriju.

„Prestanite!“, reče Kejt. „Samo ga povlačite unutra! Pustite me!“

„Šta?“ Majklovo lice i dalje je bilo pritisnuto uz njen bok. „Ne! Ti...“

„Puštaj! Smesta! Znam šta radim! Odmah! Puštajte me!“

Glas joj je bio tako zapovednički da je i Majkl i Ema pustiše. Kričavac se bio dopola uvukao u kancelariju, a prsti su mu bili duboko zariveni u Kejtinu podlakticu. Iz njegovog grla dopiralo je grgotavo siktanje. Majkl je opazio kako njegova sestra zavlaci prste među stranice *Atlasa* i shvatio je šta se Kejt sprema da uradi. Pogledala je u njega i oči im se sretoše.

„Pamti“, rekla je Kejt, „šta god da se desi, vodi brigu o Emi.“

„Ali...“

„Seti se šta si mi obećao.“

Onda su i Kejt i stvorenje nestali.

„Kejt!“, povikala je Ema. „Kuda je otišla?“

„Odvela... odvela ga je u prošlost“, rekao je Majkl zagrcnuto. „Kao što je uradila s groficom. Odvela ga je u prošlost da ga se otarasi.“

Srce mu je tuklo u grudima. Naslonio se rukom na sto da se pridrži.

„Zašto se onda nije vratila?“ Emi je lice bilo mokro, ali Majkl nije znao da li od kiše, od suza, ili od oboje. „Trebalo je odmah da se vrati!“

Ema je imala pravo. Ako je *Atlas* radio kao što treba, i ako je Kejt ostavila kričavca u prošlosti, trebalo je da se ona sama vrati tačno u isti trenutak iz koga je pošla. Gde je dakle ona?

Dernjava kričavaca odjekivala je kroz kulu i čuo se teški bat čizama kako se približava uz stepenice. Deca uzmaoše od vrata.

Majkl je čuo Emu kako viče njegovo ime.

Šta bi trebalo da uradi? Šta on može da uradi?

Vrata su se naglo otvorila i na njima se pokazala mračna, dronjava prilika kričavca, a u istom tom trenutku nečije ruke ščepaše decu s leđa.